

Opetushallitus

Perusopetuksen
opetussuunnitelman perusteet
2014 luku 13 vuosiluokat 1-2

**Turun perusopetuksen
opetussuunnitelma
luku 13 vuosiluokat 1-2
1.8.2016**

Sisällys

LUKU 13 VUOSILUOKAT 1-2	4
13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä	4
13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2	5
13.3. Paikallisesti päätettävät asiat	8
13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2	8
13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	9
13.4.4 MATEMATIIKKA	34
13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI	43
13.4.6 USKONTO	54
13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	72
13.4.8 MUSIIKKI	76
13.4.9 KUVATAIDE	81
13.4.10 KÄSITYÖ	87
13.4.11 LIIKUNTA.....	93
13.4.12 OPPILAANOHJAUS	100

Opetus vuosiluokilla 1-2

LUKU 13 VUOSILUOKAT 1-2

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1-2 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkeaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla luvun 4 mukaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille

annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestäväan elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevaisuutensa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestäväan elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämässä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavaalineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi

kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsema sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tv) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tv:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja

edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

13.3. Paikallisesti päätettävät asiat

Tuki, toimintatavat, tarvittava yhteistyö, työnjako ja vastuut sekä ohjaus oppilaiden siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen sekä toiselta luokalta kolmannelle luokalle on kuvattu Turun perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5.2 sekä luvussa 7.1.1.

Vuosiluokkakokonaisuuden 1-2 erityispiirteet ja tehtävät sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet käyvät ilmi perusteiden kuvauksista. Paikalliset painotukset sisältyvät vuosiluokkaistettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Lisäksi paikallisia painotuksia on kuvattu Turun perusopetuksen opetussuunnitelman luvuissa 3.3 ja 4.2.

Arviointi nivelvaiheissa on kuvattu luvussa 6.4.4.

Kunkin oppiaineen tavoitteet (T), keskeiset sisällöt (S) sekä niihin liittyvät laaja-alaisen osaamisen tavoitteet (T) vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2 on kuvattu taulukoissa norminuotoisena tekstinä.

Kursiivilla on kirjattu aihetta selventäviä, ei norminuotoisia esimerkkejä.

13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

ÄIDINKIELEN JA KIRJALLISUUDEN ERI OPPIMÄÄRIEN JA TOISEN KOTIMAISEN KIELEN OPISKELU

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnaissa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri

kielten taitoan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla

mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten

he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki ja oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisuohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan-lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	L1, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	L2, L4, L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	L2, L3, L4

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	L2, L4, L7
---	----	------------

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä loruja, runoja ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä,

juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

1. luokka

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

			
Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	<p>Harjoitellaan kertomaan omista kokemuksista, havainnoista ja tunteista parille, pienelle ryhmälle ja luokalle.</p> <p>Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä.</p> <p>Harjoitellaan kysymään ja vastaamaan pari- ja ryhmätilanteissa. Harjoitellaan kuuntelemaan toista.</p> <p>Harjoitellaan kuuntelemisen taitoa satujen, tarinoiden ja ohjeiden ja leikkien parissa.</p>	L1 L2 L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	<p>Opetellaan sana- ja käsitevarastoa systemaattisesti.</p> <p>Harjoitellaan parityöskentelyä, ryhmätyöskentelyä ja kokouskulttuuria.</p> <p>Tutustutaan ryhmäviestinnän erilaisiin rooleihin.</p> <p>Harjoitellaan ryhmätyötaitoja (<i>esim. pelien, leikkien ja draaman keinoin</i>).</p>	L1 L2 L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	<p>Opetellaan ilmaisutaitoja ohjatuissa ja vapaissa leikeissä.</p> <p>Tutustutaan lastenkirjallisuuteen ja -näytelmiin.</p> <p>Harjoitellaan lorujen ja runojen esittämistä.</p> <p>Harjoitellaan pieniä esityksiä (<i>esim. pantomiimia</i>).</p>	L1 L2 L7

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	<p>Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin; sanattomaan viestintään, kielelliseen viestintään ja eri viestintävälineiden käyttöön.</p> <p>Harjoitellaan eleiden ja äänenpainojen käyttöä viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan erilaisissa leikeissä ja peleissä ystävällistä viestintää (<i>esim. oikeudenmukaisuus, vastavuoroisuus sekä yhdenvertaisuus</i>).</p>	L1 L2 L7
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	<p>Harjoitellaan lukutaitoa yksin ja yhdessä parin ja ryhmän kanssa.</p> <p>Harjoitellaan äänne-kirjain-vastaavuutta, äänneiden erottelua, äänneiden kestojen erottamista, tavutusta ja äänneiden yhdistämistä peleihin, leikeihin ja kuuntelutehtäviin.</p> <p>Käytetään luki-taitoharjoitteissa käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.</p> <p>Tarkastellaan erilaisia tarinoita ja tekstejä, ja harjoitellaan valitsemaan sopivaa luettavaa ikäkauden, mielenkiinnon kohteiden ja lukutaitotason mukaan.</p> <p>Harjoitellaan tekstin ennakoimista esim. kuvien ja otsikoiden avulla.</p>	L1 L4 L5
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	<p>Tarkastellaan ympäristön tekstejä.</p> <p>Tarkastellaan lastenkirjallisuutta, tietotekstejä, mediatekstejä ja niihin liittyviä kuvia.</p> <p>Kartutetaan sana- ja käsitevarantoa pilkkomalla ja tutkimalla tekstiä eri tavoin (<i>esim. sanojen merkityksen vaihtelu, päätteiden vaikutus sanan merkitykselle, yhdyssanat</i>).</p>	L1 L2 L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	<p>Etsitään tietoa ympäristöstä eri aistein.</p> <p>Harjoitellaan tiedon etsimistä kuvista, painetuista teksteistä ja mediateksteistä (<i>esim. omat mielenkiinnon kohteet, ryhmässä sovittu tutkimuskohde, luokan yhteinen projekti</i>).</p> <p>Opetellaan aakkoset ja harjoitellaan aakkosjärjestyksen käyttöä tiedon etsinnässä.</p>	L1 L4 L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja	S2	<p>Harjoitellaan lukutaito- ja ikätasolle sopivien tekstien lukemista yksin ja yhdessä.</p> <p>Harjoitellaan lukukokemuksesta kertomista.</p> <p>Tutustutaan kirjallisuuden ja kerronnan peruskäsitteisiin kauno- ja tietoteksti, päähenkilö, tapahtumapaikka ja juoni.</p>	L2 L4 L5

elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen		Tutustutaan monipuolisesti ja säännöllisesti niin kotimaiseen kuin kansainväliseen lastenkirjallisuuteen.	
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	Harjoitellaan kertomaan kokemuksista parille, ryhmälle ja luokalle. Harjoitellaan kertomuksen rakennetta yhdessä (<i>esim. pari- ja ryhmäkerronnan avulla tai saduttamalla</i>). Harjoitellaan mielipiteen esittämistä parille ja ryhmälle tutuista arkipäivän asioista eri välinein (<i>esim. videoitu viesti, kerronta, kuvan/symbolin käyttö</i>). Harjoitellaan kertomista kuvista ja kuvasarjoista yksin ja yhdessä.	L1 L4 L5 L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Muunnetaan yhdessä puhetta sanoiksi, tavuiksi ja äänneiksi. Harjoitellaan tavujen ja sanojen kirjoittamista. Harjoitellaan omien tarinoiden ja mielipiteiden, kokemusten ja havaintojen esittämistä kirjoittaen ja kuvien avulla yksin, parin kanssa ja ryhmässä. Harjoitellaan näppäintaitoja.	L2 L4 L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	Harjaannutaan käyttämään oikeaa kynäotetta. Harjoitellaan silmän ja käden koordinaatiota. Harjoitellaan suuria ja pieniä tekstauskirjaimia. Ohjataan kirjainten oikean muodon tuottamiseen. Harjoitellaan sanatason oikeinkirjoitusta. Harjoitellaan näppäintaitoja opetuspelien avulla. Harjoitellaan kertomuksen suunnittelua ryhmässä.	L1 L4 L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata	S4	Kuunnellaan erityyppisiä tekstejä (<i>esim. lastensatuja Suomesta ja ulkomailta</i>). Havainnoidaan kuultua tekstiä, eritellään äänneitä tavuista ja tavuja sanoista sekä riimitellään.	L2 L4 L7

tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen		<p>Tarjotaan mahdollisuuksia kuulla monipuolista kerrontaa kielen eri rekistereissä.</p> <p>Havainnoidaan tapoja puhutella koulussa ja vapaa-ajalla.</p> <p>Havainnoidaan oman kielenkäytön vaikutusta vuorovaikutuksessa toisten kanssa leikein ja harjoittein (<i>esim. draaman keinoin</i>).</p>	
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	<p>Harjoitellaan kuuntelemaan ja lukemaan monipuolisesti erilaista lapsille suunnattua kirjallisuutta ja mediatekstiä.</p> <p>Harjoitellaan valitsemaan ikä- ja lukutaitotason sekä oman mielenkiinnon mukaista luettavaa.</p> <p>Harjoitellaan jakamaan kokemuksia kuullusta ja luetusta.</p> <p>Tutustutaan kirjastoon.</p>	L2 L3 L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	<p>Tutustutaan monipuolisesti omaan kieleen ja kulttuuriin.</p> <p>Tutustutaan johonkin lastenkulttuurin osa-alueeseen kuten pihaleikkeihin, sanaleikkeihin, loruihin ja runoihin.</p> <p>Harjoitellaan oman esityksen tekemistä (<i>esim. loru, runo, video</i>) yksin ja yhdessä.</p> <p>Tutustutaan tapakulttuuriin.</p> <p>Tutustutaan johonkin kansanperinteen muotoon (<i>esim. kansantarinat</i>).</p>	L1 L2 L4 L7

2. luokka

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

 <p>TURKU</p>			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
2. luokka			
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan	S1	Harjoitellaan keskustelemaan parin ja ryhmän kanssa omista kokemuksista, tunteista ja havainnoista.	L1 L2

toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa		<p>Harjaannutaan jäsentämään ympäristöä kielellisesti.</p> <p>Harjoitellaan haastattelutilannetta.</p> <p>Harjoitellaan kuuntelemaan toista.</p> <p>Harjoitellaan kuuntelemisen taitoa satujen, tarinoiden, ohjeiden ja leikkien parissa.</p>	L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	<p>Vahvistetaan sana- ja käsitevarastoa.</p> <p>Opetellaan keskustelun rakennetta, kysymistä ja vastaamista, vastavuoroisuutta.</p> <p>Harjoitellaan erilaisia rooleja ryhmäviestinnässä.</p> <p>Kehitetään ryhmätyötaitoja ja harjoitellaan kokouskulttuuria.</p>	L1 L2 L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	<p>Vahvistetaan ilmaisutaitoja ohjatuissa ja vapaissa leikeissä.</p> <p>Laajennetaan lastenkirjallisuuden tuntemusta.</p> <p>Harjoitellaan esiintymistä ohjatuissa esityksissä.</p> <p>Tutustutaan erilaisten tunnetilojen esittämiseen draamaleikeissä.</p>	L1 L2 L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	<p>Vahvistetaan eri viestintävälineiden käyttöä (<i>esim. sanomalehti- ja mediaviikko</i>).</p> <p>Kannustetaan käyttämään erilaisia ilmeitä, eleitä ja äänenpainoja omassa viestinnässä.</p> <p>Keskustellaan tunteista ja eleistä viestinnässä.</p> <p>Harjoitellaan erilaisissa peleissä ystävällistä viestintää.</p>	L1 L2 L7
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	<p>Harjoitellaan lukutaitoa yksin ja yhdessä parin ja ryhmän kanssa.</p> <p>Harjoitellaan äänteiden keston erottelua sekä tavutusta pelein, leikein sekä tehtävin.</p> <p>Käytetään luki-taitoharjoitteissa käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.</p> <p>Harjoitellaan valitsemaan mielekästä luettavaa.</p>	L1 L4 L5

		<p>Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita (<i>esim. silmäily, lukeminen, kertaaminen</i>).</p> <p>Harjoitellaan lukusujuvuutta peleihin, leikeihin ja tehtäviin.</p> <p>Harjoitetaan äänetöntä lukemista.</p>	
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	<p>Tarkastellaan ympäristön tekstejä ja niiden merkityksiä.</p> <p>Tarkastellaan ja luetaan yksin ja yhdessä lastenkirjallisuutta, tietotekstejä ja mediatekstejä.</p> <p>Vahvistetaan sana- ja käsitevarastoa ja rohkaistaan käyttämään uusia ilmaisuja.</p> <p>Havainnoidaan sanojen taipumista.</p>	L1 L2 L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	<p>Etsitään tietoa ympäristöstä eri aistein ja sanallistetaan havaintoja.</p> <p>Harjoitellaan kuvan lukemista ja tekstilähtöistä tiedon etsintää.</p> <p>Harjaannutaan käyttämään aakkosjärjestystä tiedonhankinnassa.</p> <p>Tutustutaan sähköiseen tiedonhakuun ja tiedon arvottamiseen.</p>	L1 L4 L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	<p>Opetellaan lukemaan lukutaito- ja ikätasolle sopivia tekstejä yksin ja yhdessä.</p> <p>Kerrotaan lukukokemuksista parille ja ryhmälle (<i>esim. kirjavinkkaus, lukupiiri</i>).</p> <p>Harjoitellaan kirjallisuuden ja kerronnan peruskäsitteitä kauno- ja tietoteksti, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä pää- ja sivujuoni.</p> <p>Tutustutaan monipuolisesti ja säännöllisesti niin kotimaiseen kuin kansainväliseen lastenkirjallisuuteen.</p>	L2 L4 L5
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	<p>Harjoitellaan kertomaan, kuvittamaan ja kirjoittamaan omista kokemuksista parille ja ryhmälle.</p> <p>Harjoitellaan mielipiteen esittämistä parille ja ryhmälle tutuista arkipäivän asioista eri välinein (<i>esim. videoitu viesti, kerronta, kuvan/symbolin käyttö</i>).</p> <p>Opetellaan kirjoittamaan kuvista ja kuvasarjoista.</p>	L1 L4 L5 L7

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	<p>Harjoitellaan sanojen ja virkkeiden kirjoittamista.</p> <p>Harjoitellaan kirjoittamaan yksin, parin ja ryhmän kanssa fakta- ja fiktiotekstejä sekä eri tarkoituksiin laadittuja tekstejä.</p> <p>Harjoitellaan näppäintaitoja.</p>	L2 L4 L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	<p>Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitetun kielen sopimuksia (<i>esim. sanavälit, tavutus, virkkeessä iso alkukirjain ja lopetusmerkit, erisnimet</i>).</p> <p>Harjoitellaan oman tekstin suunnittelua yksin ja parin kanssa.</p> <p>Harjoitellaan näppäintaitoja kirjoitustehtävien ja opetuspelien avulla.</p>	L1 L4 L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	<p>Kuunnellaan, luetaan ja vertaillaan erityyppisiä fakta- ja fiktiotekstejä (<i>esim. lastensatuja Suomesta ja ulkomailta</i>).</p> <p>Havainnoidaan luettua tekstiä, eritellään äänneitä tavuista ja tavuja sanoista sekä riimitellään.</p> <p>Tehdään havaintoja eri puhetavoista ja -tyyleistä koulussa ja vapaa-ajalla.</p> <p>Keskustellaan käytetyn kielen vaikutuksesta käyttäytymiseen.</p>	L2 L4 L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	<p>Harjaannutaan kuuntelemaan ja lukemaan monipuolisesti lastenkirjallisuutta ja lapsille suunnattuja mediatekstejä.</p> <p>Harjaannutaan valitsemaan ikä- ja lukutaitotasoon sopivaa lukemista mielenkiinnon mukaan.</p> <p>Keskustellaan luetusta ja sen tuottamista elämyksistä.</p> <p>Harjoitellaan käyttämään kirjastopalveluita.</p>	L2 L3 L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin	S4	<p>Tutustutaan monipuolisesti omaan kieleen ja kulttuuriin sekä oman koulun tarjoamaan monikulttuuriseen maailmaan.</p> <p>Tutustutaan johonkin lastenkulttuurin osa-alueeseen (<i>esim. pihaleikit, sanaleikit, lorut ja runot</i>).</p>	L1 L2 L4 L7

lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	Osallistutaan oman esityksen tekemiseen yksin ja yhdessä. Tarkastellaan, mitkä ovat nykypäivän hyviä tapoja. Tutustutaan johonkin kansanperinteen muotoon (<i>esim. kansantarinat, juhlat</i>).	
---	---	--

VIITTOMAKIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös viittomakieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Erityisenä tehtävänä on tukea suomalaisten viittomakielten säilymistä elävänä. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Oppilaat saavat pohjan kehittää ja käyttää kielellisiä taitojaan itsenäisesti läpi elämän. Opetus vastaa yhteistyössä kotien, viittomakielisen yhteisön ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa oppilaiden kielitaidon kehittymisestä sekä auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään rinnakkais- ja monikielisyttään hyödyntäen. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle sekä ohjaa heitä ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Opetuksessa keskeisiä ovat kieli, kirjallisuus ja kertomusperinne, perinteet, tavat, taide ja historia. Opetuksessa otetaan huomioon myös osallisuus kansallisen ja kansainvälisen yhteisön asioihin. Oppimisen iloa tuottaa, kun oppilaat ovat aktiivisia toimijoita ja opetus ottaa huomioon myös heidän kielimaailmansa ja kokemuksensa. Pyrkimyksenä on, että oppilaat tulevat entistä tietoisimmaksi itsestään viittomakielen käyttäjinä ja ymmärtävät kielen sosiaalisen merkityksen yhteisölle.

Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus. Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.

Vuosiluokilla 1–2 viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa ohjataan oppilasta käyttämään viittomakieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa siten, että aikaisemmin opittu kielitaito otetaan huomioon. Oppilaat oppivat katsomaan viittomista, kysymään, vastaamaan ja kertomaan. Opetuksen avulla kehitetään oppilaiden ajattelu- ja itseilmaisutaitoja. Oppilaat omaksuvat viittomakielisen keskustelun perustaidot sekä tutustuvat ikätasoaan vastaavaan lastenkirjallisuuteen sekä kertomus- ja kulttuuriperinteeseen. Tavoitteena on oppia selviytymään arjen tilanteista viittomakielellä, oppia vertailemaan ja hyödyntämään eri kielten taitoa sekä käyttämään äidinkieltä erilaisissa oppimisympäristöissä ja eri oppiaineissa.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään viittomakielellä ja edistää oppilaan ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden esittämisen ja kysymisen taitoja sekä kannustaa häntä kertomaan tarinoita	S1	L1, L2
T2 rohkaista oppilasta kehittämään viittomakielisen keskustelun taitoja ja arvioimaan omia vuorovaikutustaitojaan	S1	L1, L2
T3 kannustaa oppilasta toimimaan yksin ja ryhmässä vahvistaen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, myös draaman avulla	S1	L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 herättää oppilaan kiinnostus viittomakielisiä ja kuvallisia tekstejä kohtaan ja aktivoida oppilasta jakamaan niistä kokemuksia ja ajatuksia	S2	L2, L4
T5 virittää oppilaan mielikuvitusta ja ajattelutaitoa	S2	L1
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta saamaan myönteisiä tuottamisen, yhdessä tekemisen ja jakamisen kokemuksia sekä harjoittelemaan erilaisten esitysten suunnittelua ja toteuttamista	S3	L2, L6, L7
T7 tarjota oppilaalle tilaisuuksia kertoa ja kuvata asioita ja tiedonhankinnan tuloksia sekä innostaa häntä tuottamaan monimuotoisia esityksiä	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 herätellä oppilaan kielitietoisuutta ja ohjata tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L1, L3
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tutustua viittomakielisen ja muun kulttuurin eri muotoihin ja perinteisiin sekä ohjata häntä arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuria sekä kielten ja kulttuurien moninaisuutta	S4	L1, L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T10 ohjata oppilasta kehittämään viittomakielen taitoaan eri oppiaineissa ja ohjata hyödyntämään äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa	S5	L1, L2, L3
T11 rohkaista oppilasta omaksumaan tiedonhaluinen tapa opiskella sekä kehittämään monilukutaitoaan	S5	L1, L4, L7

Viittomakielen ja kirjallisuuden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden

saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Kartutetaan viittomistoa, leikitellään kielellä, kerrotaan omista kokemuksista, havainnoista ja tiedoista. Keksitään omia mielikuvitustarinoita huomioiden kertomuksen peruselementit: tapahtumapaikka ja -aika, juoni ja henkilöt. Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S2 Tekstien tulkitseminen: Visuaalista lukutaitoa harjoitellaan tulkitsemalla viittomakielisiä tekstejä ja muita kuvallisia lähteitä. Niiden pohjalta harjoitellaan kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista. Kartutetaan viittomistoa keskustelemalla teksteistä ja jakamalla lukukokemuksia niistä. Työstetään rooli-, draama- ja teatterileikin sekä monimediaisten oppimisympäristöjen avulla erilaisia viittomakielisiä tekstejä.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tekstien tuottamista yksin ja yhdessä sekä leikitellään kielellä. Keskustellaan tuotetuista teksteistä yhdessä ja harjoitellaan palautteen antamista ja saamista. Harjoitellaan sormiaakkoset ja tutustutaan niiden käyttöön. Harjoitellaan viittomakielisiä vuorovaikutustaitoja muun muassa huomion herättämisen tekniikoita, katsekontaktia, viittojen optimaalista sijaintia, puheenvuoron ottamista, vuorottelua keskustelutilanteessa, ajatusten ja mielipiteiden perustelua, aktiivista seuraamista ja kommentointia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutustutaan erilaisiin kulttuurimuotoihin ja perinteisiin ja havainnoidaan viittomakielisen yhteisön käyttäytymisnormeja ja tapoja. Tutustutaan viittomakielisen yhteisön kulttuuriperinteeseen ja kulttuuritoimintaan.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Opetuksessa tutkitaan ja käytetään materiaalina erilaisia tekstejä, kuvia ja taulukoita rikastuttaen viittomistoa ja antaen mahdollisuuksia hyödyntää viittomakieltä eri oppiaineissa. Järjestetään tilaisuuksia tutkivaan oppimiseen ja vuorovaikutukseen ja tarjotaan monipuolisia oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä monilukutaidon edistämiseksi.

MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

Perusopetuslain 12 §:n nojalla äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa suomen, ruotsin, saamen, romanikielen ja viittomakielen lisäksi myös muuta opetuksen järjestäjän tarjoamaa ja huoltajan valitsemaa oppilaan äidinkieltä. Tällöin mainittua äidinkieltä opetetaan valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n määrittelemällä tuntimäärällä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineena. Opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään tällöin suomen kieli ja kirjallisuus tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Opetuksen järjestäjä tai koulu laatii perusteiden pohjalta kielikohtaisen opetussuunnitelman. Kielikohtaiset opetussuunnitelmat voidaan laatia myös opetuksen järjestäjien yhteistyönä. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan äidinkielen kehittymiselle.

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista². Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta³. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan

¹ Valtioneuvoston asetus 422/2012

² Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

³ Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	L1, L2, L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L4, L6, L7

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S4	L2, L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

1. luokka

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

			
Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	<p>Harjoitellaan kuuntelemaan toisia ja oppimaan toisilta viestijöiltä.</p> <p>Harjoitellaan vastavuoroisuutta kerronnassa.</p> <p>Harjoitellaan kysymyksen rakennetta ja vastaamista.</p> <p>Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä kaikissa viestintätilanteissa.</p> <p>Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä.</p> <p>Käytetään preesensia kerronnassa.</p> <p>Harjoitellaan kuuntelemaan satuja ja tarinoita ja keskustellaan kuullusta.</p>	L2 L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä	S1	<p>Harjoitellaan kertomaan omista tunteista ja kokemuksista parille ja ryhmälle.</p> <p>Harjoitellaan keskustelutilanteita parin ja ryhmän kanssa esim. oman mielipiteen kertomista ja perustelemista.</p>	L1 L2 L7

vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.		Opetellaan keskustelussa tarvittavaa sanastoa.	
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	Harjoitellaan omista havainnoista ja kokemuksista kertomista. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Harjoitellaan ääntämistä. Opetellaan vuorovaikutustaitoja. Käsitellään draaman avulla satuja, tarinoita, loruja ja tietotekstejä.	L1 L2 L7
Tekstien tulkitseminen			
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	Harjoitellaan lukutaitoa (<i>esim. rinnakkain käts-menetelmää ja liu'uttamista sekä kokosanamenetelmää</i>). Harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (<i>esim. tarinoiden kuva- ja äänimaailma, selkotarinat netistä, mediasovellukset, joissa opiskeltavaan kirjaimen/äänteeseen liittyy myös ääni ja kuva, luokkahuoneen huonekalujen ja asioiden nimeäminen</i>).	L1 L2 L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista (<i>esim. kuvakirjat, lasten verkkolehdet, sadut, selkotekstiset tarinat</i>). Harjoitellaan kertomaan omasta lukukokemuksesta parille ja/tai ryhmälle (<i>esim. lukupiiri tai kirjavinkkaus</i>). Tutustutaan tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä.	L2 L4
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	Tutustutaan eri aihepiirien sanastoihin ja etsitään sanoille ylä- ja alakäsitteitä. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin (<i>esim. kertomus, satu, kommentti, ohje, kauppalista, tekstiviesti, mainos, postikortti</i>).	L2 L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	Harjoitellaan käsin kirjoittamista. Harjoitellaan näppäintaitoja. Harjoitellaan suunnittelemaan ja tuottamaan omia tekstejä yksin ja yhdessä.	L4 L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan	S3	Harjoitellaan sanojen tavuttamista.	L1 L4 L5

oikeinkirjoituksen perusasioita		Tutustutaan isoon alkukirjaimeen ja päättövälimerkkien sekä sanavälien käyttöön kirjoittamisessa.	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen		Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä koulun vuorovaikutustilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä; sana, lause, virke, kysymys, vastaus ja kiello. Harjoitellaan yhdessä, miten puhutaan ystävien kanssa, miten puhutaan vanhemmille ja miten keskustellaan vieraiden kanssa.	L4 L6 L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S3	Harjoitellaan valitsemaan itseä kiinnostavia kirjoja. Harjoitellaan valitsemaan sopivaa luettavaa ikä- ja lukutaitotaso sekä mielenkiinnon kohteet huomioiden. Tutustutaan lähikirjastoon.	L2 L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	Tutustutaan suomalaisiin kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin sekä mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurin vastaaviin asioihin. Esitellään oman kodin kulttuurin juhlaperinnettä.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	Vertaillaan suomen kieltä ja omaa äidinkieltä. Tuotetaan tekstejä oppilaan omista mielenkiinnon kohteista.	L1 L2 L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa	S5	Tutustutaan oppimistilanteiden kielenkäyttötapoihin. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja niiden tyyliin.	L1 L2 L4

tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin		Harjoitellaan yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä ympäristöstä ja kuvista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan hyödyntämään viestintäteknologiaa.	
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan		Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa (<i>esim. keskusteluharjoitusten videointi</i>). Harjoitellaan systemaattisesti itsearviointia ja tavoitteiden asettamista yksin ja yhdessä. Hyödynnetään omaa äidinkieltä itsearvioinnissa.	L1 L2 L4

2. luokka

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	Harjoitellaan vuorovaikutusta ja opetellaan toimimaan ryhmässä. Opetellaan kohteliasta kielenkäyttöä kaikissa viestintätilanteissa. Harjoitellaan kuullun ymmärtämistä. Harjoitellaan käyttämään mennyttä aikamuotoa kertomisessa. Harjoitellaan kuuntelemaan satuja ja tarinoita ja keskustellaan kuullusta.	L2 L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.	S1	Tarkastellaan ja tulkitaan tunneilmauksia. Harjoitellaan keskustelemaan eri aiheista (<i>esim. päätetään keskusteluaiheesta yhdessä ryhmän mielenkiinnon mukaan tai äänestetään keskusteltavasta aihealueesta/teemasta ja hankitaan siihen liittyvää sanastoa keskustelun tueksi</i>). Vahvistetaan keskusteluissa tarvittavaa sanastoa.	L1 L2 L7

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	Harjoitellaan kertomaan omista havainnoista ja kokemuksista. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötilanteita. Harjoitellaan ääntämistä. Vahvistetaan vuorovaikutustaitoja. Käsitellään draaman avulla satuja, tarinoita, loruja ja tietotekstejä.	L1 L2 L7
Tekstien tulkitseminen			
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	Harjoitellaan lukutaitoa (<i>esim. tavutason sujuva lukeminen, aikapaineinen toistolukeminen, parilukeminen</i>). Harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, teksti, kuva, otsikko ja kappale. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.	L1 L2 L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	Harjoitellaan lukemaan erilaisia tekstejä (<i>esim. kuvakirjat, lasten verkkolehdet, sadut, selkotekstiset tarinat</i>). Harjoitellaan kertomaan omasta lukukokemuksesta parille ja/tai ryhmälle. Harjoitellaan tekstinyymmärtämisen strategioita. Tarkastellaan tietotekstien rakennetta. Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden lukemista. Tutustutaan kerronnan peruskäsitteisiin; päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni.	L2 L4
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	Opetellaan eri aihepiirien sanastoa. Etsitään sanoille ylä- ja alakäsitteitä. Tutustutaan erilaisten tekstilajien kielellisiin tyyliin, sanastoon, fraseologiaan ja kieliopillisiin rakenteisiin. Tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja rakenteeseen.	L2 L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	Harjoitellaan suunnittelemaan ja tuottamaan erilaisia tekstilajeja yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan näppäintaitoja.	L4 L5

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	Harjoitellaan eri tekstien kielellisiä rakenteita. Harjoitellaan virketason oikeinkirjoitusta.	L1 L4 L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetaivoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	Harjoitellaan havaitsemaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, mediassa ja vapaa-ajalla. Opetellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä; sana, lause, virke, kysymys, vastaus, kieltö.	L4 L6 L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S3	Harjoitellaan valitsemaan sopivaa luettavaa ikä- ja lukutaitotaso sekä mielenkiinnon kohteet huomioden. Harjoitellaan käyttämään kirjastopalveluita.	L2 L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	Harjoitellaan pohtimaan kielen ja kulttuurin merkitystä kuulluissa ja luetuissa teksteissä. Tutustuaan vieraiden kulttuureiden juhliin, kertomuksiin ja leikkeihin.	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	Vertaillaan suomen kieltä ja omaa äidinkieltä. Tuotetaan tekstejä oppilaan omista mielenkiinnon kohteista.	L1 L2 L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa	S5	Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja niiden tyyleihin. Harjoitellaan yksinkertaisia tiedonhankintatehtäviä ympäristöstä ja kuvista ja teksteistä yksin ja ryhmässä.	L1 L2 L4

tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin		Harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan hyödyntämään viestintäteknologiaa.	
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan		Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa (<i>esim. keskusteluharjoitusten videointi</i>). Harjoitellaan systemaattisesti itsearviointia ja tavoitteiden asettamista yksin ja yhdessä. Hyödynnetään omaa äidinkieltä itsearvioinnissa.	L1 L2 L4

SUOMI VIITTOMAKIELISILLE

Suomi viittomakielisille -oppimäärä on tarkoitettu niille oppilaille, jotka opiskelevat viittomakieltä ja kirjallisuutta suomenkielisissä kouluissa. Opetuksen tavoitteena on oppilaan korkeatasoiseen kaksikielisyteen kasvamisen tukeminen ja edellytysten luominen sille, että oppilas voi saavuttaa jatko-opinnoissa vaadittavan kielitaidon molemmilla kielillä sekä toimia tasavertaisena jäsenenä suomen- ja viittomakielisessä yhteisössä. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetuksen tavoitetaso määritellään suomen kieli ja kirjallisuus ja/tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää soveltaen. Tällöin myös oppilaan arviointi määräytyy sen mukaan, kumman oppimäärän pohjalta suomi viittomakielisille -oppimäärä on laadittu. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon oppilaiden kielellinen ja kulttuurinen tausta sekä perheen ja muun ympäristön tarjoaman tuen määrä oppilaan suomen kielen kehittymiselle.

13.4.4 MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1-S4	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	L1, L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	L1, L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	L1, L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	L1, L4
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	L1, L4, L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	L1, L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	L4, L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	L1, L2, L4, L5

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

1. luokka

MATEMATIIKKA

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. luokka			
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1- S4	Tuetaan oppilaan myönteisen minäkuvan kasvua matematiikan oppijana. Rohkaistaan kokeilemaan ja tutkimaan asioita eri näkökulmista. Annetaan aikaa oppimiselle.	L1 L3 L5
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitojaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1- S4	Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota ympäristöön matematiikan näkökulmasta.	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintä-tekniologiaa hyödyntäen	S1- S4	Kannustetaan oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein ja kokemuksellisin keinoin.	L2 L4 L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1- S4	Etsitään säännönmukaisuuksia, vertaillaan ja luokitellaan sekä tutkitaan syy-seuraussuhteita erilaisin leikein, tutkimalla kuvia sekä konkreettisin välinein. Harjoitellaan tutkimaan matemaattisia tilanteita monista eri näkökulmista sekä yksin että ryhmissä.	L1 L4 L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1- S4	Tarjotaan oppilaalle monipuolisia, konkreettisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden muodostumisen perustaksi erilaisten leikkien avulla ja konkreettisin välinein kokeilemalla.	L1 L4

		Rohkaistaan oppilasta esittämään ongelmia ja ratkaisuja matemaattisin merkinnöin.	
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	<p>Harjoitellaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkin välistä yhteyttä toiminnallisesti.</p> <p>Harjoitellaan lukujonotaitoja ja liikkumista lukusuoralla eri suuntiin</p> <p>Hahmotetaan, arvioidaan ja lasketaan lukumääriä monipuolisesti eri välineitä käyttäen.</p> <p>Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja harjoitellaan puolittamista sekä lukujen 1-10 hajotelmia erilaisten leikkien ja konkretian kautta hyödyntäen eri aisteja.</p> <p>Harjoitellaan lukujen 3-10 hajotelmia leikkien, välinein sekä piirtämällä.</p> <p>Tutustutaan kymmenjärjestelmän periaatteeseen.</p>	L1 L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimituksen periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	<p>Lasketaan erilaisia yhteen- ja vähennyslaskuja lukualueella 0-20. Tutkitaan laskujen eri ominaisuuksia ja opetellaan käyttämään näitä ratkaisun tukena. Hyödynnetään oppimisessa eri aisteja.</p> <p>Vahvistetaan ymmärrystä vaihdannaisuudesta ja-liitännäisyydestä konkreettisin keinoin. Harjoitellaan hyödyntämään näitä laskutoimitusten ratkaisussa.</p> <p>Harjoitellaan eri laskustrategioita konkreettisesti, monipuolisin välinein ja piirtämällä.</p>	L1 L4
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	Saadaan monipuolisesti konkreettisia kokemuksia erilaisista laskustrategioista operoiden lukualueella 0-20.	L1 L4
T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	<p>Ohjataan käyttämään suunta- ja sijaintikäsitteitä.</p> <p>Tutkitaan omaa kolmiulotteista ympäristöä etsien sieltä myös tason geometriaa. Hyödynnetään tutkimisessa myös tieto- ja viestintäteknologiaa.</p> <p>Tunnistetaan ja piirretään tasokuvioita.</p> <p>Rakennetaan kolmiulotteisia kappaleita ja tutkitaan rakennelmia ja niiden ominaisuuksia.</p> <p>Harjoitellaan luokittelemaan tasokuvioita ja kappaleita konkreettisin välinein.</p>	L1 L4 L5

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	Tutustutaan mittaamisen periaatteeseen kokemuksen kautta. Mitataan erilaisilla mittavälineillä, tutkitaan tilavuutta ja sen pysyvyyttä sekä vertaillaan massaa. Tutustutaan konkreettisesti suureisiin massa, tilavuus, pituus ja aika. Harjoitellaan ajan yksiköitä ja kellonaikoja; tasan ja puoli.	L1 L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	Tutustutaan taulukoiden ja pylväsdiagrammien laadintaan ja tulkintaan. Harjoitellaan tiedon keräämistä ja tallentamista.	L4 L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan	S1	Harjoitellaan toimimista annetun ohjeen mukaan.	L1 L2 L4 L5

2. luokka

MATEMATIIKKA

 <p style="text-align: center;">MATEMATIIKKA</p>			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1- S4	Tuetaan oppilaan myönteisen minäkuvan kasvua matematiikan oppijana. Rohkaistaan kokeilemaan ja tutkimaan asioita eri näkökulmista. Annetaan aikaa oppimiselle.	L1 L3 L5
Työskentelyn taidot			
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitojaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja	S1- S4	Ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota ympäristöön matematiikan näkökulmasta.	L4

hyödyntää niitä eri tilanteissa			
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintä-tekniologiaa hyödyntäen	S1-S4	Kannustetaan oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein ja kokemuksellisin keinoin (<i>esim. päättelyharjoituksin, keskustelemalla, piirtämällä, välinein ja vasta lopuksi matematiikan kielellä</i>).	L2 L4 L5
T4 ohjata oppilasta kehittymään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	Etsitään säännönmukaisuuksia, vertaillaan ja luokitellaan, tutkitaan syy-seuraussuhteita. Harjoitellaan tutkimaan matemaattisia ongelmia monista eri näkökulmista sekä yksin että ryhmissä (<i>esim. kombinatoriikan avulla, tutkimalla säännönmukaisuuksia kuvissa, tapahtumissa ja helpoissa matemaattisissa yhtälöissä</i>).	L1 L4 L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	Tarjotaan oppilaalle monipuolisia, konkreettisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden muodostumisen perustaksi erilaisten leikkien avulla, ja konkreettisin välinein kokeilemalla. Rohkaistaan oppilasta esittämään ongelmia ja ratkaisuja matemaattisin merkinnöin.	L1 L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehitymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	Syvennetään 1. luokalla opittuja taitoja. Harjoitellaan liikkumista lukualueella 0-100 konkreettisesti sekä eri välineitä käyttäen. Hahmotetaan, arvioidaan ja lasketaan lukumääriä alueella 0-100 konkreettisin välinein. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Liikutaan myös monin askelin lukualueella 0-100. Harjoitellaan kymmenjärjestelmän käsitettä ja sen käyttämistä laskutoimitusten tukena.	L1 L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimituksen periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	Lasketaan erilaisia yhteen- ja vähennyslaskuja lukualueella 1-100. Tutkitaan laskujen eri ominaisuuksia ja opetellaan käyttämään näitä ratkaisun tukena. Hyödynnetään oppimisessa eri aisteja. Vahvistetaan opittujen laskustrategioiden käyttöä suurilla luvuilla laskettaessa. Tutustutaan konkreettisin keinon kertolaskun periaatteeseen sekä kertolaskun ja yhteenlaskun väliseen yhteyteen.	L1 L4

		<p>Harjoitellaan kertotaulut 1-5 ja 10.</p> <p>Pohjustetaan jakolaskun käsitettä eri välineillä ja piirtäen.</p> <p>Tutustutaan kerto- ja jakolaskun yhteyteen.</p> <p>Harjoitellaan vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä kertolaskussa.</p> <p>Tutustutaan murtoluvun käsitteeseen jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.</p>	
T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	S2	<p>Syvennetään 1.luokalla opittuja asioita.</p> <p>Vahvistetaan opittuja laskustrategioita monipuolisin työskentelytavoin ja siirrytään käyttämään niitä lukualueella 0-100.</p> <p>Hyödynnetään kymmenjärjestelmävälineitä laskemisen tukena.</p> <p>Hyödynnetään piirtämistä laskun tukena.</p>	L1 L4
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	<p>Vahvistetaan 1.luokalla opittua käsitteiden käyttöä.</p> <p>Ohjataan käyttämään suunta- ja sijaintikäsitteitä.</p> <p>Tutkitaan omaa kolmiulotteista ympäristöä etsien sieltä myös tason geometriaa.</p> <p>Tunnistetaan ja piirretään tasokuvioita.</p> <p>Rakennetaan ja tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita ja rakennelmia sekä niiden ominaisuuksia.</p> <p>Harjoitellaan luokittelemaan tasokuvioita ja kappaleita konkreettisin välinein.</p>	L1 L4 L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	<p>Syvennetään 1.luokalla opittuja asioita.</p> <p>Varmistetaan mittaamisen periaatteen ymmärtäminen.</p> <p>Harjoitellaan käyttämään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika.</p> <p>Tutustutaan konkreettisesti mittayksiköihin metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.</p> <p>Harjoitellaan ajan yksiköitä ja kellonaikoja; vartti, yli ja vaille.</p>	L1 L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	<p>Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.</p> <p>Tutustutaan taulukoiden ja pylväsdiagrammien laadintaan ja tulkintaan tutustuen monipuolisesti eri tietolähteisiin.</p>	L4 L5

		Harjoitellaan tiedon keräämistä ja tallentamista.	
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan niiden mukaan	S1	Tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin tekemällä ja testaamalla toimintaohjeita.	L1 L2 L4 L5

13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana⁴ ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omilla tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

⁴ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

Vuosiluokilla 1-2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisuja ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1-S6	L1, L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4, S6	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	L1, L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2, S4, S6	L3, L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	L2, L3
T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	L4, L1

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	L2, L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1, S5	L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Kasvu ja kehitys: Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Pehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi: Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen: Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen: Pehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Pehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu: Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä
- edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

1. luokka

YMPÄRISTÖOPPI

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. luokka			
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1- S6	Kannustetaan oppilasta tekemään havaintoja lähiympäristöstä (<i>esim. eri vuodenaikoina</i>). Pohditaan oman toiminnan merkitystä itselle, muille ihmisille. Kannustetaan oppilasta muodostamaan omaa luontosuhdetta.	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1- S6	Harjoitellaan tutkimisen ja toimimisen taitoja koulun pihalla ja lähiympäristössä (<i>esim. veden olomuodot, sään vaihtelu</i>).	L1 L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1- S6	Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen (<i>esim. oman luokan siisteys</i>). Harjoitellaan huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista. Pohditaan, mikä vaikutus omilla teoilla on ympäristöön (<i>esim. roskien heittäminen luontoon</i>). Harjoitellaan lajittelemaan syntyvää jätettä (<i>esim. paperi ja kartonki</i>).	L3 L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2- S4 S6	Harjoitellaan liikkumaan turvallisesti koulun lähialueen liikenteessä jalankulkijana. Harjoitellaan havaitsemaan liikenteen vaaratilanteita (<i>esim. lapsen näkyvyys liikenteessä</i>). Tehdään retki koulun lähiluontoon (<i>esim. puisto tai metsä</i>).	L3

		Harjoitellaan luonnossa liikkumisen taitoja (<i>esim. jokamiehen oikeudet, luonnon rauhan säilyttäminen</i>).	
		Harjoitellaan pukeutumaan säänmukaisesti.	
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Keksitään ja kokeillaan arjen pulmiin yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Harjoitellaan tehtävien avulla löytämään ympäristössä havaittuihin pulmiin ratkaisuja ja vaihtoehtoja.	L1 L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Opitaan kuvaamaan ja esittelemään ympäristön ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. (<i>esim. sää, lämpötila</i>). Käytetään tutkimuksiin yksinkertaisia tutkimusvälineitä (<i>esim. luuppi, lämpömittari</i>). Harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Opitaan esittelemään omia tutkimustuloksia suullisesti ja havaintovälineiden avulla. Harjoitellaan pienimuotoisen tutkimuksen tekemistä kasvattamalla kasvi.	L1 L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä (<i>esim. muurahaiset</i>). Luokitellaan eliöitä: eläimet ja kasvit. Harjoitellaan tunnistamaan ja nimeämään elollista ja elotonta ympäristöä. Opitaan vuodenajat, kuukaudet, viikontpäivät sekä vuorokaudenajat. Tutustutaan veden olomuotoihin. Harjoitellaan luokittelemaan materiaaleja jätteiden lajittelun yhteydessä.	L1 L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	S1-S6	Harjoitellaan turvallista toimimista kotona ja koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä. Kehitetään yhdessä koulupäivän toimintatapoja oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta. Tutustutaan koulun ja kodin turvallisuusohjeisiin.	L3

		Harjoitellaan sääntöjen noudattamisen merkitystä omalle turvallisuudelle (<i>esim. liikennesäännöt jalankulkijalle</i>).	
		Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle ja muille ihmisille.	
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2 S4 S6	Pohditaan yhdessä, mitkä laitteet ja keksinnöt helpottavat arjen toimintoja.	L3 L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1- S6	Harjoitellaan tunnetaitoja; tunteiden nimeämistä, tunnistamista ja ilmaisemista (<i>esim. ilo, suru, kiukku, pelko</i>).	L2 L3
		Harjoitellaan ryhmän yhteisiä sääntöjä.	
		Harjoitellaan tapoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.	
		Harjoitellaan itsen ja muiden arvostamista.	
		Harjoitellaan turvataitoja (<i>esim. opetellaan kunnioittamaan fyysistä koskemattomuutta</i>).	
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1- S6	Harjoitellaan käyttämään eri tiedonalojen (<i>esim. biologia, maantieto, fysiikka, kemia</i>) käsitteitä kuvaamaan ympäristön ilmiöitä sekä arjen tilanteita ja toimintaa.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1- S6	Opitaan ymmärtämään kartan idea.	L4 L1
		Tutustutaan erilaisiin karttoihin (<i>esim. luokkahuone, koulun piha</i> .)	
		Harjoitellaan käyttämään pihakarttaa.	
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1- S6	Harjoitellaan ilmaisemaan itseään ryhmässä.	L2 L4
		Harjoitellaan perustelemaan omia ajatuksia.	

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1 S5	Harjoitellaan arjen terveystottumuksia ja niihin liittyviä taitoja. Kehitetään yhdessä koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. Tutustutaan ikäkauden kasvuun ja kehityksen. Opetellaan nimeämään oman kehon osia. Tutustutaan aistien toiminnan merkitykseen ihmisen arjessa.	L3
---	----------	---	----

2. luokka

YMPÄRISTÖOPPI

			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1- S6	Harjoitellaan tekemään havaintoja lähiympäristöstä (<i>esim. pihan eliölajien tunnistus niiden omassa elinympäristössä</i>). Pohditaan ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Vahvistetaan omaa luontosuhdetta.	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1- S6	Harjoitellaan tutkimisen ja toimimisen taitoja koulun pihalla ja lähiympäristössä (<i>esim. koulun pihalta löytyviä eliö- ja kasvilajit</i>).	L1 L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla	S1- S6	Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen (<i>esim. oman luokan, koulun yhteisten tilojen ja piha-alueen siisteys</i>). Pohditaan, mikä vaikutus omilla teoilla on ympäristöön (<i>esim. energian säästäminen, veden kulutuksen vähentäminen</i>).	L3 L7

lähiympäristössä ja kouluyhteisössä		Opitaan vähentämään syntyvää jätettä. Harjoitellaan kierrättämään omia tarpeettomiksi jääneitä tavaroita.	
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2- S4 S6	Harjoitellaan turvallista liikkumista liikenteessä. Opetellaan jalankulkijan ja pyöräilijän liikennesääntöjä ja harjoitellaan niiden noudattamista. Harjoitellaan tunnistamaan liikenteen vaaratilanteita (<i>esim. oman toiminnan vaikutus turvallisuuteen</i>). Suunnitellaan ja toteutetaan retki koulun lähiluontoon. (<i>esim. metsä</i>). Harjoitellaan retkeilijän oikeuksia ja velvollisuuksia luonnossa liikuttaessa. Harjoitellaan oikeiden retkeilyvarusteiden valintaa retken luonteesta riippuen.	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1- S6	Keksitään ja kokeillaan arjen ilmiöihin yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Harjoitellaan löytämään ympäristössä havaittuihin pulmiin ratkaisuja ja vaihtoehtoja. Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia arjen ilmiöistä.	L1 L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1- S6	Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Opitaan kuvaamaan ja selittämään ympäristön ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla. Käytetään tutkimuksiin yksinkertaisia tutkimusvälineitä (<i>esim. luuppi, lämpömittari</i>). Harjoitellaan esittelemään omia tutkimustuloksia kirjallisesti ja havaintovälineiden avulla. Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia ja varmistetaan eri tutkimusvaiheiden käytön oppimista.	L1 L4

<p>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä</p>	<p>S1- S6</p>	<p>Tutustutaan puutarhan yleisimpiin eliölajeihin ja elinympäristöön.</p> <p>Luokitellaan eläimiä.</p> <p>Tutustutaan vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.</p> <p>Harjoitellaan luokittelemaan eri materiaaleja kierrätysmahdollisuuksien mukaan (<i>esim. muovi, tekstiilit</i>).</p>	<p>L1 L4</p>
<p>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita</p>	<p>S1- S6</p>	<p>Harjoitellaan turvallista ja vastuullista toimimista kotona ja koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.</p> <p>Kehitetään yhdessä koulupäivän toimintatapoja oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta.</p> <p>Suunnitellaan yhdessä luokan säännöt ja harjoitellaan noudattamaan niitä.</p> <p>Harjoitellaan tunnistamaan omia ja muiden tunnetiloja.</p> <p>Opitaan ymmärtämään sääntöjen suojaava vaikutus.</p>	<p>L3</p>
<p>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien</p>	<p>S2 S4 S6</p>	<p>Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin.</p> <p>Tutustutaan liikettä helpottaviin arjen teknologian välineisiin ja laitteisiin.</p> <p>Opetellaan arjen teknologisten laitteiden toimintaperiaatteita sekä opitaan käyttämään niitä turvallisesti.</p>	<p>L3 L1</p>
<p>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista</p>	<p>S1- S6</p>	<p>Harjoitellaan tunnetaitoja; tunteiden nimeämistä, tunnistamista, ilmaisemista ja säätelyä (<i>esim. ilo, suru, kiukku, pelko</i>).</p> <p>Opitaan noudattamaan ryhmän yhteisiä sääntöjä.</p> <p>Harjoitellaan yhteistyötaitoja.</p> <p>Harjoitellaan turvataitoja (<i>esim. opetellaan kunnioittamaan fyysistä koskemattomuutta, itsensä suojelua ja selviytymistä arjen tilanteisiin</i>).</p> <p>Harjoitellaan tunnistamaan kiusaaminen omassa ja toisten käyttäytymisessä.</p> <p>Opitaan tapoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi.</p> <p>Harjoitellaan tiedostamaan omia vahvuuksia. Opitaan arvostamaan itseä.</p> <p>Opitaan löytämään hyviä puolia muista ja arvostamaan toisia.</p>	<p>L2 L3</p>

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa turvallisesti. Käytetään tiedon hankinnassa ja taltioinnissa tietokonetta, tablettia tai älymobiililaitteita. Tutustutaan omien tutkimustulosten esittämiseen tieto- ja viestintäteknologian avulla.	L5 L4
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	Käytetään eri tiedonalojen (<i>esim. biologia, maantieto, fysiikka, kemia</i>) käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa.	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	Tutustutaan erilaisiin karttoihin (<i>esim. suunnistuskartta, Suomen kartta, maailman kartta</i>). Tutustutaan ilmakuvan ja kartan yhteyteen. Harjoitellaan kartan piirtämistä tutusta ympäristöstä (<i>esim. luokka, oma huone, koulun piha</i>). Harjoitellaan ymmärtämään ympäristöä kuvaavia malleja (<i>esim. veden kiertokulku</i>).	L4 L1
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	Harjoitellaan omista tunteista ja ajatuksista kertomista. Opetellaan perustelemaan omia ajatuksia ja mielipiteitä.	L2 L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1-S5	Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnon tuotantoon ja juomaveden alkuperään. Tutustutaan ihmisen elimistön toimintoihin (<i>esim. ruuansulatus</i>). Tutustutaan itsehoitotaitoihin ja ensiavun alkeisiin (<i>esim. haavan puhdistus ja suojaaminen</i>). Harjoitellaan hätätilanteissa toimimista ja soittamista 112-hätänumeroon.	L3

13.4.6 USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1-2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1, S2, S3	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	L2, L3, L7

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan koulu yhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia,

kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin joulukuun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämäntapaan liittyviä juhlia. Opiskellaan

kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

1. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. luokka			
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1 S2 S3	<p>Keskustellaan oppilaan perheen ja suvun historiasta, eri uskonnoista ja katsomuksista.</p> <p>Käsitellään kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä.</p> <p>Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. <i>(esim. keskustellaan omasta perheestä ja lähisukulaisista, perhejuhlista ja miten ne liittyvät kristinuskoon)</i></p> <p>Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.</p> <p>Nostetaan esiin luonnon suuruutta ja ihmeellisyyttä Jumalan luomakunnassa ja ihmisen asemaa siinä Raamatun mukaan.</p>	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Opiskellaan ja lauletaan yhdessä kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia.</p> <p>Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin.</p> <p>Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.</p>	L1

		Tutustutaan rukoukseen ja keskustellaan sen merkityksestä sekä siitä, miten käyttäytyä kirkossa ja rukouksen aikana.	
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuoroon, juhliin ja tapoihin	S1	Tarkastellaan kirkkovuotta ja siihen liittyviä pyhiä ja juhlia; adventti ja joulu. Joulukertomuksen jatkona käsitellään Jeesuksen elämää pienenä poikana ja varttumisympäristöä Palestiinassa.	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan koulu-yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus. Keskustellaan monikulttuurisuudesta ja tutustutaan eri uskontoja tai katsomuksia edustavan luokka- tai koulukaverin tapoihin ja juhlaperinteisiin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia oikeaan ja väärään sekä hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ja yhdistetään niitä sopiviin Raamatun kertomuksiin.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	Tutustutaan keskeisiin sisältöihin, joita ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Keskustellaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisesta arvosta: * Tutustutaan kultaiseen sääntöön ja pohditaan sen sisältöä ja merkitystä. * Harjoitellaan kultaisen säännön käyttöä jokapäiväisessä elämässä. * Pohditaan mitä oikeudenmukaisuus ja empatia ovat, ja opitaan niitä harjoitellen. * Pohditaan ja harjoitellaan anteeksi pyytämisen ja antamisen tärkeyttä jokapäiväisessä yhdessäolossa.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	Harjoitellaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteita ja eläytymään toisen asemaan sekä hyväksymään erilaisuutta. Harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä. Keskustellaan ja harjoitellaan, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan virsikirjaan ja lauletaan virsiä. Tutustutaan Raamatun keskeisempiin vertauskertomuksiin. Tutustutaan Raamatun Uuteen testamenttiin. Tutustutaan lähemmin kirkkorakennukseen esimerkiksi käymällä kirkossa.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuoroon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin, joulun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin.	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus. Keskustellaan monikulttuurisuudesta ja tutustutaan eri uskontoja tai katsomuksia edustavan luokka- tai koulukaverin tapoihin ja juhlaperinteisiin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia oikeaan ja väärään sekä hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ja yhdistetään niitä sopiviin Raamatun kertomuksiin.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja	S1- S3	Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Keskustellaan jokaisen ihmisen ainutlaatuisesta arvosta: * Kerrataan kultaisen säännön tärkeyttä. * Tutustutaan YK:n lapsien oikeuksien sopimukseen ja konkretisoidaan sitä. * Käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä.	L2 L6 L7

vakaumusta sekä ihmisoikeuksia		* Pohditaan, mitä oikeudenmukaisuus ja empatia ovat ja opitaan niitä harjoitellen. * Pohditaan ja harjoitellaan anteeksi pyytämisen ja -antamisen merkitystä jokapäiväisessä yhdessäolossa.	
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan ihmisen ainutlaatuista arvoa Jumalan silmissä. Tutustutaan syntiinlankeemuksen ja ristin sanomaan.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Opitaan ilmaisemaan omia mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä kuuntelemaan ja ymmärtämään toisten mielipiteitä jokapäiväisessä koulutyössä. Keskustellaan ja harjoitellaan, minkälaista hyvä käyttäytyminen on eri tilanteissa.	L1 L5 L6 L7

ORTODOKSINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisiin juhliin vuoden kristillisen juhla-kierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksisen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnustetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisöissäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä

oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

1. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO

Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1- S3	Tutustutaan omaan itseen ortodoksina ja kirkon jäsenenä. Tutustutaan oman perheen uskonnollisiin taustoihin.	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Opetellaan tunnistamaan kirkon pyhiä ihmisiä (<i>esim. Kristus, Neitsyt Maria, muut pyhät ihmiset kuten pyhä Nikolaos</i>). Tutustutaan oman kirkon rukouksiin. Opetellaan käsitteet Jumala ja Jumalan Poika. Tutustutaan uskonnon muihin keskeisiin käsitteisiin: kirkko, pappi, risti, ikoni, lampukka ja tuohus. Tutustutaan Raamattuun kirkon kirjana. Tutustutaan ehtoolliseen sakramenttina. Opitaan tunnistamaan enkeleihin, Jeesukseen ja Neitsyt Mariaan liittyviä ikonit.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Tutustutaan kodin ja kirkkovuoden keskeisiin juhliin. Opetellaan tunnistamaan joulun ja pääsiäiseen liittyviä rukouksia ja lauluja. Opetellaan tunnistamaan oman kirkon kirkkovuoden alku: luomakunnan päivä ja maailman luominen.	L2 L7

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan oman koulun eri uskontoihin ja uskonnottomuuteen. Tutustutaan omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden kertomista. Keskustellaan myötätunnon osoittamisesta.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	Keskustellaan ihmiselämään liittyvistä kysymyksistä Raamatun kertomusten avulla. Tutkistellaan ihmisoikeuksia lapsen näkökulmasta. Harjoitellaan toisen ihmisen huomioon ottamista ja työrauhan antamista luokassa.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S1 S3	Käsitellään vastuuta muista ihmisistä esimerkiksi Raamatun kertomusten avulla. Keskustellaan ympäristön ja luonnon kunnioittamisesta ja ihmisten vastuusta näistä. Tutustutaan kierrätykseen ja säästämiseen.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1- S3	Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

ORTODOKSINEN USKONTO

Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan seurakuntaan ja seurakunnan jäsenyyteen sekä seurakunnan työntekijöihin. Perehdytään sakramentteihin ja niihin liittyviin käsitteisiin. Tutustutaan erilaisiin ikoneihin. Tutustutaan opetuslapsiin. Tutustutaan käsitteeseen Pyhä Kolminaisuus: Isä, Poika ja Pyhä Henki. Tutustutaan kirkkorakennukseen ja sen esineisiin.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Opitaan ymmärtämään pyhäpäivän ja arjen ero. Tutustutaan kirkkovuoden juhliin ja niihin liittyviin tapoihin. Tutustutaan paastoon. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin ja niihin liittyviin tapoihin. Opitaan tunnistamaan rukouksia ja lauluja. Keskustellaan omasta ja toisten nimikkopyhistä.	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon piirteisiin. Tutustutaan koulun lähialueen uskontoihin sekä uskonnottomuuteen ja näihin liittyviin tapoihin ja juhliin. Tutustutaan omassa koulussa vietettäviin uskonnollisiin juhliin sekä perinnejuhliin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia	S1 S3	Harjoitellaan omien ajatusten ja tunteiden kertomista rohkeasti.	L2 L6 L7

ajatuksiaan ja tunteitaan		Harjoitellaan tunnistamaan ja ilmaisemaan myötätuntoa toisten tunteille ja ajatuksille.	
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Keskustellaan eriarvoisuudesta ja samanarvoisuudesta. Tutkitaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä Raamatun kertomusten avulla. Opitaan Raamatun kertomusten avulla ymmärtämään, mitä on hyvä elämä. Tutustutaan lasten oikeuksien sopimukseen.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S1 S3	Pohditaan, mitä on vastuu ympäristöstä. Keskustellaan omasta hyvinvoinnista ja vastuusta omasta terveydestä. Tutustutaan hyväntekeväisyyteen. Tutustutaan kierrätykseen ja säästämiseen.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1-S3	Harjoitellaan oman mielipiteen esittämistä, muiden kuuntelemista ja keskustelutaitoja. Opetellaan hyväksymään erilaiset mielipiteet.	L1 L5 L6 L7

KATOLINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapaukset. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen

yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

1. luokka

KATOLINEN USKONTO

Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1- S3	Tutustutaan kasteeseen ja keskustellaan kasteeseen liittyvästä Jumalan kutsusta. Harjoitellaan ristinmerkin tekemistä. Tutustutaan seurakuntaan ja katoliseen messuun sekä viimeiseen ateriaan. Keskustellaan katolisesta perheestä ja monikulttuurisista perheistä sekä yhteisöistä.	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan ristinmerkkiin ja sen käyttöön eri tilanteissa. Tutustutaan keskeisiin oppeihin: Jeesus on Jumala ja ihminen, Jumala on Luoja ja elämänantaja ja Pyhä Kolminaisuus. Tutustutaan päivittäisiin rukouksiin ja erilaisiin rukousasentoihin. Tutustutaan Raamattuun. Tutustutaan katolisiin symboleihin (<i>esim. risti ja krusifiksi</i>). Tutkitaan kirkkovuoden symboleita suurissa katolisissa juhlissa.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon	S1	Tutustutaan alustavasti liturgiseen vuoteen; adventti, joulu ja loppiainen. Tutustutaan pääsiäiseen.	L2 L7

vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin		Tutustutaan eri uskontojen juhliin. Tutustutaan Raamatun kertomuksiin.	
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin. Pohditaan yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri katsomusten välillä.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita. Pohditaan hyvää käyttäytymistä, vastuun ottamista sekä toisten kanssa olemista. Opetellaan pitämään huolta luomakunnasta ja toisista.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	Käsitellään oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoikeuksia esim. Raamatun kertomusten avulla. Käsitellään anteeksi pyytämistä ja antamista.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Tutustutaan eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla. Pohditaan valinnanvapautta ja vastuuta itsestä ja muista sekä ympäristöstä. Tutustutaan aiheeseen sopiviin Vanhan testamentin kertomuksiin.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja niiden perustelemista sekä muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

KATOLINEN USKONTO

Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	<p>Tutustutaan katolisiin käsityksiin: ihmiskuva, Jumalan kuva ja Jumalan rakkaus ihmisiä kohtaan.</p> <p>Tutustutaan kirkkoon ja sen eri ulottuvuuksiin: Jumalan perheen koti, kirkon jäseneksi tullaan kasteen kautta sekä kirkkorakennus ja pyhät esineet.</p> <p>Tutustutaan pyhimyksiin: esim. oman seurakunnan nimikkopyhimykseen ja omaan pyhimykseen (<i>kastenimi</i>).</p>	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Pohditaan Jumalan toimintaa liturgisen vuoden näkökulmasta.</p> <p>Tarkastellaan joulun merkitystä.</p> <p>Käsitellään paaston merkitystä ja pohditaan käsitteitä synti, anteeksianto ja anteeksisaaminen.</p> <p>Keskustellaan Pyhän viikon tapahtumista ja ristin merkityksestä.</p> <p>Pohditaan Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen merkitystä.</p> <p>Tutustutaan erilaisiin rukouksiin liturgisessa vuodessa.</p> <p>Tutustutaan pyhään messuun.</p> <p>Tutustutaan Raamatun keskeisiin kertomuksiin.</p>	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	Tutustutaan lähiympäristön eri katsomuksiin, uskontoihin ja tapoihin.	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	<p>Opetellaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja tunteita.</p> <p>Keskustellaan välittämisestä ja rehellisyydestä.</p> <p>Tutustutaan Raamatun kertomuksiin.</p>	L2 L6 L7

		Pohditaan hyvän ja pahan tunnistamista ja niiden erottamista.	
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1-S3	Käsitellään oikeudenmukaisuutta, empatiaa ja YK:n ihmisoikeuksia. Keskustellaan laupeudesta ja laupeuden teoista. Pohditaan rakkautta, erityisesti Jumalan rakkautta ihmistä kohtaan.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Tutustutaan eettiseen ajatteluun eri teemojen avulla. Keskustellaan luomistyöstä ja vastuusta luonnosta. Kannustetaan oppilaita välittämään toisista lähellä ja kaukana. Keskustellaan epäitsekästä käyttäytymisestä ja hyvän tekemisestä muiden hyväksi.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Opitaan ilmaisemaan mielipiteitä ja perustelemaan niitä sekä harjoitellaan muiden mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä.	L1 L5 L6 L7

ISLAM

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänsä kaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan koulu yhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänsä kaari ja siihen liittyvät elämänsä mykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään

YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

1. luokka

ISLAM

			
Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1- S3	Tutustutaan islamiin oman perheen kautta.	L2 L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan profeetta Muhammedin elämään. Tutustutaan käsitteeseen usko. Tutustutaan muslimin uskonnollisiin velvollisuuksiin, peruspilareihin. Tutustutaan islamin opin keskeisiin perusteisiin: Jumalan ykseys, profeetat, Koraani pyhänä kirjana, usko näkymättömään. Tutustutaan islamilaisen yhteisön, umman käsitteeseen. Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen.	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	Pohditaan oman perheen tapakulttuuria. Tutustutaan islamilaisiin juhliin eid al-fitr ja eid al-adha. Tutustutaan muslimin elämäntapaan liittyviin perinteisiin.	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja	S2	Tutustutaan koulu yhteisössä vaikuttaviin uskontoihin.	L2 L3 L7

katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin			
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Keskustellaan esimerkiksi Koraanin pohjalta tunteista ja niiden herättämistä ajatuksista.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	Pohditaan erilaisuuteen suhtautumista. Pohditaan lasten oikeuksia. Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan eläytymistä.	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	Tutustutaan muslimilapsen oikeuksiin ja velvollisuuksiin perheessä.	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Keskustellaan tunteista sekä oikeasta ja väärästä.	L1 L5 L6 L7

2. luokka

ISLAM

			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	Tutustutaan joihinkin lyhyisiin Koraanin suuriin ja niiden merkityksiin. Harjoitellaan Koraanin käyttöä. Tutustutaan profeetta Muhammedin perimätietoon, sunnaan.	L1

		<p>Tutustutaan islamin muihin pyhiin kirjoihin; Sahifa, Tawra, Zabur ja Injil.</p> <p>Tutustutaan profeettakertomuksiin (<i>esim. Adamin, Nuhin, Ibrahimin ja Ismailin tarinoihin</i>).</p>	
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvuorokiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	<p>Perehdytään ja tutustutaan rukoukseen.</p> <p>Syvennetään tietoa muslimin uskonnollisista velvollisuuksista, peruspilareista islamilaisen vuodenvuorokierroksen näkökulmasta.</p> <p>Tutustutaan islamilaiseen kalenteriin.</p> <p>Tutustutaan moskeijaan pyhänä rakennuksena.</p>	L2 L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	<p>Tutustutaan lähiympäristön uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin ja juhliin.</p> <p>Tutustutaan uskonnottomaan tapakulttuuriin.</p>	L2 L3 L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1 S3	Keskustellaan esimerkiksi Koraanin ja hadithien pohjalta tunteista ja niiden herättämistä ajatuksista.	L2 L6 L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1- S3	<p>Tutustutaan YK:n lasten oikeuksien sopimukseen ja sen merkitykseen oppilaan elämässä.</p> <p>Harjoitellaan toisen ihmisen asemaan eläytymistä.</p>	L2 L6 L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	<p>Tutustutaan hyvän elämän perusteisiin islamissa.</p> <p>Käsitellään elämän kunnioittamiseen liittyviä teemoja: esim. ihmisarvoa ja erilaisuuden hyväksymistä, ihmisen vastuuta luonnosta ja ympäristöstä.</p>	L3 L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1 S3	Keskustellaan tunteista sekä oikeasta ja väärästä.	L1 L5 L6 L7

13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämäkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeää sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1-2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	L1, L2, L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	L1, L2, L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	L1, L2, L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	L1, L2, L7
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	L1, L3, L4

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä	S1-S4	L1, L3, L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	L2, L4
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	L2, L3, L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	L3, L5, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulewansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan

hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

1. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

			
Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1- S4	Harjoitellaan keskustelutaitoja.	L1 L2 L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	Pohditaan kysymystä "Kuka minä olen?"	L1 L2 L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Harjoitellaan muiden mielipiteiden kunnioittamista.	L1 L2 L7
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	S1- S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä.	L1 L3 L7

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	Opetellaan käsitteet sääntö, luottamus, rehellisyys ja reiluus.	L2 L3 L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja omien valintojen vaikutusta siihen sekä keskustellaan luontoon liittyvistä merkityksellisistä kokemuksista.	L3 L5 L7

2. luokka

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	Harjoitellaan keskustelutaitoja ja selkeää itseilmaisua.	L1 L2 L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lapsen elämässä.	L1 L2 L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	Harjoitellaan mielipiteiden kunnioittamista.	L1 L2 L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	Harjoitellaan keskusteluun osallistumista.	L1 L2 L7
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan koke- miensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	Keskustellaan reiluudesta, ystävyydestä, luottamuksesta, säännöistä sekä yhteiselämän ennakkoehdoista.	L1 L3 L4
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä	S1-S4	Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä.	L1 L3 L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	Tutustutaan erilaisiin tapoihin elää ja ajatella. Pohditaan erilaisia elämäntapoja omaan kotiin ja kulttuuritaustaan liittyen.	L2 L4

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	Tutustutaan lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.	L2 L3 L7
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	Tarkastellaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla, elämän rajallisuutta ja kertomuksia maailman synnystä.	L3 L5 L7

13.4.8 MUSIIKKI

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliaista suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1-2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja audiitiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvausta rakentaen	S1-S4	L2, L7
Musisointi ja luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L1, L2, L4

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1-S4	L1, L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	L2, L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erytystä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötaitoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

1. luokka

MUSIIKKI

 TURKU			
Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. luokka			
Osallisuus			
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1 S3 S4	Harjoitellaan huomioimaan muut musisoivan ryhmän jäsenet. Keskustellaan musiikin herättämistä tunteista.	L2 L7
Musisointi ja luova tuottaminen			

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1 S2 S4	Tutustaan omaan ääneen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin. Harjoitellaan luontevaa äänenkäyttöä puhuen, loruillen, riimitellen sekä erilaisten leikkien avulla. Harjoitellaan musiikin sykkeen löytämistä ja ylläpitämistä eri tavoin. Harjoitellaan kuuntelemaan ja soittamaan rytmejä. Harjoitellaan huomioimaan muut laulu- ja soittotehtävissä. Tehdään soitinkokeiluja rytmi-, melodia- ja kehosoittimilla. Nimetään käytössä olevia soittimia. Lauletaan ikäkaudelle sopivia lauluja.	L1 L2 L4
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1 S2 S3 S4	Kuunnellaan musiikkia eläytyen sen tunnelmaan liikkuen, piirtäen tai muulla tavoin mielikuvitusta aktivoiden.	L1 L4
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen	S4	Leikitään esim. laululeikkejä ja piiritansseja.	L2 L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1	Opetellaan käytettävien soittimien soittotekniikkaa. Opetellaan huolehtimaan musisointivälineistä.	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1 S2 S3 S4	Kehitetään musisointitaitoja riittävän harjoittelun avulla. Harjoitellaan musiikillisia kokonaisuuksia (<i>esim. koulun tapahtumiin ja juhliin</i>).	L1

2. luokka

MUSIIKKI

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
2. luokka			
Osallisuus			
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1 S3 S4	Harjoitellaan huomioimaan muut musisoivan ryhmän jäsenet. Keskustellaan musiikin herättämistä tunteista.	L2 L7
Musisointi ja luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1 S2 S4	Tutustaan omaan ääneen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin. Harjoitellaan luontevaa äänenkäyttöä puhuen, loruillen, riimitellen sekä erilaisten leikkien avulla. Harjoitellaan musiikin sykkeen löytämistä ja ylläpitämistä eri tavoin. Harjoitellaan kuuntelemaan ja soittamaan rytmejä. Harjoitellaan huomioimaan muut laulu- ja soittotehtävissä. Tehdään soitinkokeiluja rytmi-, melodia- ja kehosoitinilla. Nimetään käytössä olevia soittimia. Lauletaan ikäkaudelle sopivia lauluja.	L1 L2 L4
T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1- S4	Kuunnellaan musiikkia eläytyen sen tunnelmaan liikkuen, piirtäen tai muulla tavoin mielikuvitusta aktivoiden.	L1 L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjata heitä toteuttamaan pienimuotoisia	S1- S4	Tehdään lyhyitä rytmisiä ja melodisia äänikokeiluja. Tehdään pienimuotoisia äänimaisemia ja liikeimprovisaatioita (<i>esim. satuihin, loruihin, tarinoihin</i>).	L5 L6

sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja			
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen	S4	Leikitään esim. laululeikkejä ja piiritansseja.	L2 L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriaatteita musisoinnin yhteydessä	S1 S2	Tutustutaan musisoinnissa tarpeellisiin musiikin merkitsemistapoihin (<i>esim. taa, titi</i>). Tutustutaan laulujen muotoon (<i>esim. säkeistö, kertosäkeistö</i>).	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1	Opetellaan käytettävien soittimien soittotekniikkaa. Opetellaan huolehtimaan musisointivälineistä.	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1- S4	Kehitetään musisointitaitoja riittävän harjoittelun avulla. Harjoitellaan musiikillisia kokonaisuuksia (<i>esim. koulun tapahtumiin ja juhliin</i>).	L1

13.4.9 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee

oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1-2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan

kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

1. luokka

KUVATAIDE

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. Luokka			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria	S1 S2	Tutkitaan oppilaiden itse tekemiä kuvia ja heidän arjessaan esille tulevia kuvia katsomalla ja tunnustelemalla.	L1 L3 L4 L5

moniaistisesti ja kuvia tekemällä		Tutkitaan oppilaan oman kodin, oman koulun ja arjen lähiympäristöä. Tehdään havaintojen pohjalta erilaisia kuvia.	
T2 rohkaista oppilaista keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1 S2	Keskustellaan pareittain ja pienissä ryhmissä oppilaiden itse tekemistä kuvista, yhdessä tutkituista kuvamaailmoista, oppilaiden käyttämästä sosiaalisesta mediasta ja lähiympäristöstä tehdyistä havainnoista. Harjoitellaan kertomaan oma mielipide.	L2 L4 L5 L6
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1 S2	Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin, tekniikoihin ja ilmaisutapoihin.	L2 L3 L5 L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin	S1- S3	Harjoitellaan tekemään työ loppuun.	L1 L2 L3 L5
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S2	Harjoitellaan kiinnittämään huomio ympärillä oleviin visuaalisen kulttuurin tuotteisiin (<i>esim. omat kuvat, taide, valokuvat, videot, televisio, media, mainonta, sosiaalinen media</i>).	L2 L3 L6 L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön tarkastelun pohjalta	S2	Harjoitellaan tekemään erilaisin kuvataiteellisin keinoin kuvia, joissa on otettu huomioon havainnot omasta elinympäristöstä.	L1 L2 L5
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S2	Harjoitellaan huomaamaan kysymysten, keskustelun ja vertailun avulla ympäristön ja esineiden kuvista esiin tulevia arvoja.	L2 L3 L6 L7

2. luokka

KUVATAIDE

Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S2 S3	Tutkitaan oman koulun ja lähiympäristön taidetta ja tutustutaan muutamiin turkulaisiin taideteoksiin.	L1 L3 L4 L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S3	Keskustellaan yhdessä koko ryhmän kanssa taideteoksista tehdyistä havainnoista. Harjoitellaan tekemään kysymyksiä taideteoksista. Harjoitellaan perustelemaan oma mielipide.	L2 L4 L5 L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1- S3	Tutustutaan erilaisiin kuvallisen tuottamisen tapoihin.	L2 L3 L4 L5
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1- S3	Tutustutaan ja kokeillaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja kuvallisia ilmaisutapoja.	L2 L3 L5 L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1- S3	Tehdään ryhmän yhteinen tuotos. Harjoitellaan tekemään työ loppuun asti.	L1 L2 L3 L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa	S1- S3	Tunnistetaan jokin kuvallisen vaikuttamisen keino (<i>esim. mainos, Instagram-kuva, taidekuva</i>).	L1 L2 L4 L7
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1- S3	Tutustutaan kuvataiteen käsitteisiin ja kuvatyyppeihin omissa teoksissa ja taiteessa.	L1 L4 L5 L6

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S2 S3	Nimetään lähiympäristön visuaalisia tuotteita. Harjoitellaan kiinnittämään huomio oppilaan lähiympäristössä esiintyvään taiteeseen.	L2 L3 L6 L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S2 S3	Harjoitellaan tekemään erilaisin kuvataiteellisin keinoin kuvia, joissa on otettu huomioon oppilaan lähiympäristössä esille tulevat erilaiset kulttuurit. Harjoitellaan tekemään kuvia erilaisin kuvataiteellisin keinoin muutaman turkulaisen taideteoksen pohjalta.	L1 L2 L5 L6
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S3	Harjoitellaan huomaamaan keskustelun, kysymysten ja vertailun avulla taiteessa ilmeneviä arvoja.	L2 L3 L6 L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1- S3	Kiinnitetään huomio kulttuurin moninaisuuteen ja ekologisuuteen omassa työskentelyssä.	L1 L2 L4 L7

13.4.10 KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 1-2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1-S4	L1, L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1-S5	L1, L7
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	L4, L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	L1, L3

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniiikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

1. luokka

KÄSITYÖ

Tavoitteet 1. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1- S4	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.</p> <p>Kokeilu: Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta.</p> <p>Suunnittelu: Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.</p> <p>Tekeminen: Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	L1 L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1 S2 S3	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.</p> <p>Kokeilu: Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.</p>	L1 L4 L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1 S5	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa.</p> <p>Kokeilu: Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p>	L1 L7

		<p>Tekeminen: Valmistetaan omien suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.</p> <p>Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.</p>	
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	<p>Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	L4 L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.</p> <p>Kokeilu: Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.</p> <p>Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin osana.</p> <p>Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.</p>	L1 L3

2. luokka

KÄSITYÖ

Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1- S4	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.</p> <p>Kokeilu: Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta.</p> <p>Suunnittelu: Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.</p> <p>Tekeminen: Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	L1 L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1 S2 S3	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä.</p> <p>Kokeilu: Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.</p>	L1 L4 L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1 S5	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa.</p> <p>Kokeilu: Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p>	L1 L7

		<p>Tekeminen: Valmistetaan omien suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.</p> <p>Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.</p>	
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	<p>Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	L4 L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	<p>Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Kokeilu: Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.</p> <p>Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti.</p> <p>Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.</p> <p>Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin osana.</p> <p>Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.</p>	L1 L3

13.4.11 LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään

yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina	S1	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	S1	L3
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito	S1	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	S2	L2, L3, L6, L7

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	L1, L2, L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	L1, L2

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisiin ja turvallisiin tehtäviin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykinen toimintakyky: Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

1. luokka

LIIKUNTA

Tavoitteet	S	Kuntakohtainen	L
1. luokka			
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä sekä itsenäisesti että ryhmissä. Uskalletaan heittäytyä liikuntatunnin tilanteisiin ja toimintaan. Liikutaan rytmin ja musiikin mukaan.	L1 L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Hahmotetaan omaa kehoa ja ympäröivää tilaa. Opetellaan liikkumaan huomioiden muut tilassa olevat. Opetellaan käyttämään voimaa ja nopeutta tarkoituksenmukaisesti; juostaan törmäämättä ja osataan pysähtyä, käytetään voimaa tarkoituksenmukaisesti esimerkiksi erilaisten välineiden avulla.	L1 L3 L4

<p>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</p>	S1	<p>Harjoitellaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin -asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen.</p> <p>Harjoitellaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen.</p> <p>Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen.</p> <p>Kaikkia edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.</p>	L3
<p>T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä</p>	S1	<p>Havainnoidaan ympäristöä ja säädellään omaa toimintaa ympäristön vaatimukset huomioon ottaen. Opetellaan liikkumaan tarkoituksenmukaisesti erilaisissa ympäristöissä kuten liikuntasalissa ja metsässä.</p>	L3
<p>T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito</p>	S1	<p>Totutellaan veteen.</p> <p>Liikutaan altaassa leikkien.</p> <p>Harjoitellaan kelluntoja, liukuja, alkeisselkäuintia sekä myyräuintia.</p> <p>Harjoitellaan sukelluksia sekä hyppyjä matalaan veteen.</p>	L3
<p>T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</p>	S1	<p>Opetellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita.</p>	L3 L6 L7
<p>Sosiaalinen toimintakyky</p>			
<p>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa</p>	S2	<p>Harjoitellaan onnistumista ja epäonnistumista sekä häviämistä ja voittamista.</p> <p>Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen.</p>	L2 L3 L6 L7
<p>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta</p>	S2	<p>Harjoitellaan noudattamaan yksinkertaisia sääntöjä yhteisissä peleissä ja leikeissä.</p> <p>Harjoitellaan toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa.</p>	L2 L6 L7

Psyykinen toimintakyky			
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	Saadaan ja annetaan myönteistä palautetta ja kannustusta, jotta minäkuva liikkujana vahvistuu. Opetellaan luottamaan itseän ja toimimaan itsenäisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.	L1 L2 L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Rohkaistaan harjoittelemaan uusia taitoja.	L1 L2

2. luokka

LIIKUNTA

			
Tavoitteet 2. luokka	S	Kuntakohtainen	L
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	Kokeillaan ennakkoluulottomasti uusia liikuntatehtäviä sekä itsenäisesti että ryhmässä. Rohkaistaan heittäytymään liikuntatunnin tilanteisiin ja toimintaan. Liikutaan rytmin ja musiikin mukaan.	L1 L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	Harjoitellaan hahmottamaan omaa kehoa ja ympäröivää tilaa. Liikutaan huomioiden muut tilassa olevat. Opetellaan käyttämään voimaa ja nopeutta tarkoituksenmukaisesti; juostaan törmäämättä ja osataan pysähtyä, käytetään voimaa tarkoituksenmukaisesti esimerkiksi erilaisten välineiden avulla.	L1 L3 L4
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja	S1	Harjoitellaan staattisia ja dynaamisia tasapainotaitoja; pystyasennot, pää alaspäin -asennot, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja väistäminen.	L3

välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina		Harjoitellaan liikkumistaitoja; käveleminen, juokseminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kinkkaaminen, laukkaaminen, liukuminen ja kiipeileminen. Harjoitellaan välineenkäsittelytaitoja; heittäminen, kiinnittäminen, potkiminen, lyöminen, pomputtaminen, vierittäminen ja työntäminen. Kaikkia edellä mainittuja taitoja harjoitellaan eri tilanteissa, eri ympäristöissä ja eri vuodenaikoina.	
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	S1	Havainnoidaan omaa ympäristöä ja harjoitellaan säätämään omaa toimintaa ympäristön turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen.	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	S1	Harjoitellaan kuuntelemaan ja noudattamaan annettuja ohjeita. Opetellaan noudattamaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja turvallisuusnäkökohtia; esim. peseytyminen liikuntatunnin jälkeen, välineiden käsittely ja niistä huolehtiminen.	L3 L6 L7
Sosiaalinen toimintakyky			
T7 ohjata oppilasta säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa	S2	Harjoitellaan onnistumista ja epäonnistumista sekä häviämistä ja voittamista. Harjoitellaan ilmaisemaan omia tunteita toiset huomioon ottaen.	L2 L3 L6 L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta	S2	Opetellaan noudattamaan yksinkertaisia sääntöjä yhteisissä peleissä ja leikeissä. Harjoitellaan toimimaan kaikkien ryhmän oppilaiden kanssa ja olemaan avuksi toisille tarvittaessa.	L2 L6 L7
Psyykinen toimintakyky			
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen	S3	Annetaan ja saadaan myönteistä palautetta ja kannustusta, jotta minäkuva liikkujana vahvistuu. Opitaan luottamaan itseen ja harjoitellaan toimimaan itsenäisesti opettajan antamien ohjeiden mukaan.	L1 L2

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	Kokeillaan omalle taitotasolle soveltuvia iloa ja virkistystä tuottavia erilaisia tehtäviä. Rohkaistaan harjoittelemaan uusia taitoja	L1 L2
--	----	--	----------

13.4.12 OPPILAANOHJAUS

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen

tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.